

Sygn. akt II CSKP 353/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Ewa Stefańska

SSN Jacek Widło

w sprawie z powództwa Prokuratora Rejonowego w [...] przeciwko K.B., M.U. i X.Y..
z udziałem Rzecznika Praw Dziecka
o zaprzeczenie ojcostwa,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 9 lutego 2023 r.
w Izbie Cywilnej w Warszawie,
skargi kasacyjnej K.B. i M.U.
od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z 27 września 2019 r., sygn. akt XI 1 Ca 558/18,

oddala skargę kasacyjną.

M.M.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z 27 września 2019 r. oddalił apelacje pozwanych od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie z 29 maja 2018 r. wydanego w sprawie z powództwa Prokuratury Rejonowej K. przeciwko K. B., M. U., małoletniemu X.Y. z udziałem Rzecznika Praw Dziecka o zaprzeczenie ojcostwa, którym to wyrokiem ustalono, że M. U. urodzony [...] 1975 roku w K., syn W. i A. nie jest ojcem małoletniego X.Y. ur. [...]. 2011 roku w K. z matki K. B.

Sąd Okręgowy zaakceptował ustalenia Sądu pierwszej instancji z których wynikało, że K. B. i M. U. zawarli związek małżeński w dniu 15 maja 2007 roku. W 2010 roku pozwani przeżywali kryzys małżeński. Pozwana K. B. współżyła fizycznie z M. S. od początku marca 2010 roku do października 2010 r., z częstotliwością raz lub dwa razy w tygodniu. W trakcie stosunków nie stosowali środków antykoncepcyjnych. W kwietniu bądź maju 2010 r. pozwana poinformowała M. S., że jest w ciąży. X.Y. urodził się [...] 2011 r. Pozwana i M. S. nie ukrywali swojego związku, a wręcz przeciwnie - często widywano ich razem, trzymali się za ręce, przytulali się do siebie, widać było, że są szczęśliwi, przyjmowali od znajomych gratulacje z uwagi na przyszłe rodzicielstwo, opowiadali o wspólnej przyszłości i planowali wspólnie zamieszkać.

W toku postępowania Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z badania polimorfizmu DNA. Pozwani nie stawili się na wyznaczone przez instytut badań DNA terminy określone na dzień 23 grudnia 2011 r. oraz 24 stycznia 2012 r. a następnie wprost oświadczyli, że nie wezmą udziału w badaniu i nigdy się na nie nie zgłoszą. Sąd pierwszej instancji ocenił, że zachowanie pozwanej K. B. w świadczy o tym, że pozwany M. U. nie jest ojcem biologicznym małoletniego pozwanego X.Y. Pozwana będąc w ciąży wprost mówiła znajomym, że ojcem dziecka, którego się spodziewa jest M. S. Wspólnie z nim brała udział w różnych imprezach. K. B. wspólnie z M. S. przyjmowali od znajomych gratulacje z uwagi na przyszłe rodzicielstwo. Publicznie okazywali sobie czułość. Pozwana przysyłała mu zdjęcia płodu. O tym, że pozwany

nie jest ojcem małoletniego świadczy również okoliczność, że pomimo zadeklarowania przez pozwanych małżonków przy zawieraniu związku małżeńskiego, że ich dzieci będą nosić nazwisko ojca tj. U. urodzony w trakcie trwania ich związku małżeńskiego 4 stycznia 2011 r. małoletni X. otrzymał nazwisko matki, to jest B. Brak zgody na przeprowadzenie dowodu z badań DNA ewidentnie świadczy o tym, że pozwani obawiali się jego wyniku. Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił natomiast dowodu z prywatnych badań DNA przeprowadzonych przez M. S., gdyż raport ze sporządzonego testu DNA nie zawierał kluczowych elementów sprawozdania z badań genetycznych na potrzeby organów procesowych.

W ocenie Sądu Rejonowego zaprzeczenie ojcostwa pozwanego jest zgodne z dobrem małoletniego dziecka. Postawa pozwanych, którzy poprzez składanie nieuzasadnionych wniosków formalnych i niezgłaszanie się na badanie DNA uniemożliwiali zakończenie sprawy nie zasługuje na aprobatę.

Sąd Okręgowy w toku postępowania odwoławczego dodatkowo ustalił, że K. B. i M. U. zamieszkują wraz z małoletnim X.Y. Na podstawie akt XI C 941/10 Sąd Okręgowy ustalił również, że 17 marca 2010 roku wpłynął do Sądu Okręgowego w Krakowie pozew o separację z powództwa K. B. przeciwko M. U. W pozwie tym K. B. podała, że pomiędzy nią a mężem zostały zerwane więzi zarówno w płaszczyźnie uczuciowej i fizycznej, jak i ekonomicznej. Ponadto podała, że M. U. negował jej marzenie posiadania dzieci.

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii OZSS na okoliczność więzi emocjonalnej łączącej X.Y. z M. U. Jednakże pozwani nie stawili się wraz z małoletnim na wyznaczony termin badania.

W ocenie Sądu drugiej instancji w okolicznościach niniejszej sprawy konsekwentna, wieloletnia i bezpodstawna odmowa poddania się badaniu DNA przez pozwanych winna być oceniona w aspekcie artykułu 233 § 2 k.p.c. jako odmowa przedstawienia dowodu, a wskazane przez pozwanych powody odmowy poddania się badaniu nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ procedura badania DNA nie naraża w żadnym stopniu dobra dziecka. Materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy pozwala na obalenie domniemania pochodzenia

małoletniego X. od M. U. Rozważając kwestie sprzeczności powództwa z art. 5 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie nie zachodzą podstawy do odstąpienia od prymatu zasady prawdy obiektywnej. Bezzasadnie pozwani twierdzili, że M. S. nie podjął żadnych działań celem ustalenia swojego ojcostwa wobec L. M. S. interesował się ciężą poznanej i publicznie ją akceptował. Potwierdzał pochodzenie dziecka od niego i bez żadnej zwłoki podjął wszelkie dostępne mu działania by uregulować kwestię stanu cywilnego X. Po urodzeniu się dziecka dążył do kontaktu z nim. To K. B. odseparowała M. S. od dziecka. Długotrwałość postępowania będąca wynikiem postawy procesowej strony pozwanej, nie może wyłączyć prymatu zasady prawdy obiektywnej w sprawach o prawa stanu.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku K. B. i M. U. zarzucili naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. art. 67 k.r.o. przez jego niewłaściwe zastosowanie i zaprzeczenie ojcostwa pozwanego M. U. wobec małoletniego X.Y. w sytuacji, gdy nie wykazano, iż mąż matki nie jest ojcem dziecka;

2. art. 85 § 2 k.r.o. przez jego niezastosowanie i zaprzeczenie ojcostwa pozwanego M. U. wobec małoletniego X.Y. w sytuacji, gdy okoliczność, że matka w okresie koncepcyjnym obcowała także z innym mężczyzną, może być podstawą do obalenia domniemania ojcostwa tylko wtedy, gdy z okoliczności wynika, że ojcostwo innego mężczyzny jest bardziej prawdopodobne;

3. art. 5 k.c. oraz art. 86 k.r.o. przez uwzględnienie powództwa w sytuacji, gdy jest to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego oraz dobrem małoletniego X.Y.;

4. art. 6 k.c. przez uznanie, że rygor negatywnych skutków dowodowych może obciążać małoletnie dziecko będące stroną postępowania o zaprzeczenie ojcostwa;

5. art. 217 § 2 k.p.c. i art. 224 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. (w brzmieniu sprzed nowelizacji k.p.c.) poprzez oddalenie wniosków dowodowych pozwanych;

6. art. 240 § 1 k.p.c., przez zmianę postanowienia dowodowego w przedmiocie dopuszczenie dowodu z opinii biegłych OZSS a następnie pominięcie tego dowodu.

Skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie oraz uchylenie wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie z 29 maja 2018 r., i oddalenie powództwa ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i uchylenie wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie oraz przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty niewłaściwego zastosowania art. 67 k.r.o. i art. 85 § 2 k.r.o. nie zasługują na uwzględnienie.

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dokonana ustawą z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 220, poz. 1431) ujednoliciła przesłanki zaprzeczenia ojcostwa. Obecnie bez względu na podmiot, który wytacza powództwo oraz chwilę urodzenia dziecka do zaprzeczenia ojcostwa, konieczne jest wykazanie, że mąż matki nie jest biologicznym ojcem dziecka. Rozwiązanie to umacnia zasadę ustalania stanu cywilnego na podstawie rzeczywistych więzi biologicznych a art. 67 k.r.o. jest jednym z przepisów wskazujących na istnienie biologicznej koncepcji ojcostwa prawnego (zob. K. Osajda (red. serii), M. Domański, J. Słyk (red. tomu), Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz. Wyd. 10, Warszawa 2023). W aktualnym stanie prawnym wykazaniu podlega brak ojcostwa biologicznego, a nie jego niepodobieństwo. Przyjęte powyższej regulacji wiąże się z dostępnością badań genetycznych i związaną z tym możliwością wykazania, dzięki badaniom DNA, w sposób zasadniczo pewny, czy mąż matki dziecka jest, czy nie jest jego ojcem.

Naruszenie prawa materialnego polegać może tylko na błędnym rozumieniu przepisu bądź na dokonaniu wadliwej subsumpcji poprzez uznanie, że ustalony stan faktyczny wypełnia lub nie wypełnia dyspozycji określonej normy prawnej.

Błędne zastosowanie prawa materialnego obejmuje zatem przypadki tzw. błędu subsumpcji - gdy stan faktyczny ustalony w sprawie błędnie uznano za odpowiadający stanowi hipotetycznemu przewidywanemu w normie prawnej, bądź też, gdy do konkretnego stanu faktycznego nie zastosowano określonej normy prawnej pomimo istnienia podstaw do dokonania subsumpcji (zob. wyrok SN z 9 września 1997 r., II UKN 224/97, OSNP 1998, nr 13, poz. 404; z 19 stycznia 1998 r., I CKN 424/97, OSNC 1998 r., nr 9 poz. 136; z 3 lipca 1997 r., I CKN 179/97; postanowienie SN z 28 maja 1999 r., I CKN 267/99). Nie można uzasadniać naruszenia prawa materialnego wadliwością ustaleń faktycznych. Zarzut zgłoszony w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej wskazujący na naruszenie przepisu prawa materialnego, mające postać jego niewłaściwego zastosowania wymaga wykazania, że sąd dokonał aktu subsumpcji, pomimo braku istnienia w ustalonym stanie faktycznym okoliczności przesądzających o wystąpieniu materialnoprawnych przesłanek zastosowania określonego przepisu. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca. Sąd *meriti*, w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, poczynił własne samodzielne ustalenia. Wskazał, że pozostawanie K. B. w związku z M. S., wskazywanie przez nich innym osobom, że to on ojcem dziecka, przesłanie przez K. B. M. S. zdjęcia płodu, nadanie dziecku nazwiska matki pomimo zadeklarowania przez pozwanych przy zawieraniu związku małżeńskiego, że ich dzieci będą nosić nazwisko ojca w powiązaniu dokonaniem oceny bezpodstawnej odmowy poddania się pozwanych badaniu DNA pozwala na obalenie domniemania pochodzenia małoletniego X. od M. U. Ustalenia te były dostateczną podstawą do uznania przez Sąd, że w sprawie wykazano, że M. U. nie jest ojcem dziecka. Zarzut błędnego zastosowania art. 67 k.r.o. mógłby podlegać rozważeniu jedynie w sytuacji, gdyby skarżący zasadnie zarzucił naruszenie konkretnych przepisów prawa procesowego, prowadzące do skutecznego podważenia przyjętej w tym zakresie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Pozwani wprawdzie podnieśli w skardze kasacyjnej zarzuty procesowe, ale nie dotyczyły one pochodzenia dziecka. Również wskazywanie w skardze, że w czasie współżycia K. B. i M. S. stosowali środki antykoncepcyjne i jego ojcostwo nie jest bardziej prawdopodobne nie znajduje podstawy w ustaleniach faktycznych sądów *meriti*. Ustalenia faktyczne Sądu drugiej instancji w

zakresie odnoszącym się do ustalenia, że M. U. nie jest ojcem małoletniego, wobec braku przytoczenia w tym zakresie drugiej podstawy kasacyjnej wiązą Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i nie mogły być przedmiotem zarzutów skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.). W rezultacie próbę zanegowania głównego ustalenia faktycznego w sprawie nie mogła odnieść zamierzonego skutku.

W zakresie dotyczącym przeszkód w przeprowadzeniu dowodu z badania DNA stwarzanych przez stronę zobowiązaną do poddania się temu badaniu należy wskazać, że przeszkody takie mogą być podstawą, opartego na domniemaniu faktycznym, ustalenia sądu zgodnego z twierdzeniami strony przeciwnej. W procesie o zaprzeczenie ojcostwa, w którym dowód z badania DNA nie może być przeprowadzony, z uwagi na nieuzasadnioną odmowę strony (stron) poddania się temu badaniu, domniemanie wywiedzione na podstawie art. 233 § 2 k.p.c. może stać się przesłanką obalenia domniemania pochodzenia dziecka, jeżeli uzasadniałoby jednocześnie wniosek, że ojcostwo innego mężczyzny jest bardziej prawdopodobne (zob. wyroki SN: z 14 lutego 1996 r., II CRN 197/95; z 9 stycznia 2001 r., II CKN 1140/00; z 9.11.2004 roku, V CK 276/04; z 19.10.2011 r., II CSK 87/11). Nawet gdyby przyjąć, że sama przeszkoda w postaci niemożności przeprowadzenia dowodu z badania DNA nie przesądza automatycznie ani o pozytywnym, ani o negatywnym wyniku sprawy (zob. wyrok SN z 9.11.2004 r., V CK 276/04) należy podkreślić, że rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie nie opierało się na samej tylko negatywnej ocenie procesowej strony odmawiającej zgody na poddanie się badaniu DNA.

Ustawą z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 220, poz. 1431) ustawodawca zmienił z dniem 13 czerwca 2009 r. treść art. 86 k.r.o. przez wprowadzenie dwóch dodatkowych materialnoprawnych przesłanek powództwa prokuratora o ustalenie pochodzenia dziecka. Prokuratorowi przysługuje obecnie uprawnienie do wytoczenia powództwa o ustalenie lub zaprzeczenie ojcostwa oraz ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa, jeżeli wymaga tego dobro dziecka lub ochrona interesu społecznego. Ocena występowania przytoczonych w art. 86 k.r.o. materialnoprawnych przesłanek powództwa nie jest pozostawiona swobodnej ocenie prokuratora, w tym znaczeniu, że ich wykazanie przez prokuratora podlega

ocenie i weryfikacji przez sąd w okolicznościach sprawy. W razie wytoczenia przez prokuratora powództwa o zaprzeczenie ojcostwa na podstawie art. 86 k.r.o., sąd bada bowiem, czy wymagało tego dobro dziecka lub ochrona interesu społecznego (zob. wyrok SN z 6 grudnia 2019 r., V CSK 471/18). Nie negując znaczenia pewności prawnej w stosunkach rodzinnych oraz że dobro dziecka i jego interes mają charakter nadrzędny wobec interesu rodziców należy wskazać, że w dacie wytoczenia powództwa przez prokuratora małoletni miał 7 miesięcy. Zarzuty naruszenia art. 86 oraz art. 5 k.c. tymczasem oparte zostały na twierdzeniach dotyczących wychowywania małoletniego przez pozwanego U. Zważywszy na datę wytoczenia powództwa późniejsze uregulowania w kodeksie postępowania cywilnego nakazu dokonywania czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami (art. 3 k.p.c.) i zakazu nadużywania uprawnień procesowych (art. 4¹ k.p.c.), nie miało znaczenia dla możliwości stosowania w sprawie art. 5 k.c. celem oceny takich czynności (zob. wyrok SN z 7 kwietnia 2022 r., II CSKP 118/22).

Dobro dziecka jest wartością chronioną na podstawie art. 8 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1993 r. Nr 61, poz. 284). Norma wyrażona w tym przepisie odnosi się do dwóch nadrzędnych zasad: ochrony życia prywatnego oraz poszanowania życia rodzinnego. Europejski Trybunał Praw Człowieka z jednej strony wskazuje na konieczność zapewnienia dziecku wyrastania w normalnym, zdrowym, środowisku, a z drugiej strony, że utrzymanie kontaktu dziecka z jego naturalną rodziną stanowi wartość istotną, bo „zerwanie tego związku oznacza oderwanie dziecka od swoich korzeni” (zob. wyrok ETPC z 12 lipca 2001 r. w sprawie K. IT. przeciwko Finlandii, skarga nr 25702/94, z 19 września 2000 r. w sprawie Gnahoró przeciwko Francji, skarga nr 40031/98). W wyroku z 13 lutego 2003 r. w sprawie Pascale Odievre przeciwko Francji 42326/98 Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał, że ludzie mają prawo do poznania swojego pochodzenia, a prawo to wynika z szerokiej interpretacji pojęcia życia prywatnego, będącego zarazem elementem szerszego uprawnienia do wiedzy o własnej osobie. W wymiarze prawno-materialnym, poszanowanie życia rodzinnego wymaga, aby realia biologiczne i społeczne miały pierwszeństwo wobec domniemań prawnych. W wymiarze proceduralnym, zachować należy rozsądną

równowagę między ochroną prywatności a prawem dziecka do ustalenia swego pochodzenia - nawet gdy prawo pozwala na odmowę poddania się badaniom DNA, musi przewidywać alternatywne drogi szybkiego rozstrzygnięcia sprawy, np. przez odpowiednie ustalenie systemu domniemań (zob. np. wyroki ETPC z 7 lutego 2002 r. w sprawie Mikulić przeciwko Chorwacji; z 4 kwietnia 2006 r. w sprawie San and Colak przeciwko Turcji; z 13 lipca 2006 r. w Jdggi przeciwko Szwajcarii; z 20 grudnia 2007 r. w Phinikaridou przeciwko Cyprowi).

Jak wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., I NSNc 52/21 prawo do poznania własnej tożsamości biologicznej jest konstytucyjnym prawem osobistym, które jest chronione przez art. 30, 47 i 72 Konstytucji i w zasadzie nie podlega ograniczeniom. Prawo do poznania własnej tożsamości ma na celu ochronę ściśle osobistego interesu w poznaniu i rozumieniu swojej osoby, w prawidłowym rozwoju osobowości. Do istoty człowieczeństwa należy bowiem możliwość samoświadomości antropologicznej. Dla każdego człowieka istotne powinno być pytanie, co wyznacza jego jednostkową indywidualną tożsamość oraz relacje z osobami bliskimi (np. prawo do niezawierania małżeństw z krewnymi biologicznymi, prawo do nieskładania zeznań obciążających osoby spokrewnione).

Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.), która obowiązuje w Polsce od 7 lipca 1991 r., przewiduje w art. 7 ust. 1, że dziecko ma "(...) jeśli to możliwe, prawo do poznania swoich rodziców ". Prawo to jest m.in. rozumiane jako zapewniające (o ile istnieje taka faktyczna możliwość) ustalenie stanu cywilnego dziecka zgodnie z jego pochodzeniem genetycznym. W interesie dziecka jest zatem, aby miał on możliwość poznania biologicznego ojca i szansę na nawiązanie relacji z nim.

W okolicznościach sprawy brak jest podstaw do zanegowania stanowiska Sądu *meriti* w zakresie jakim ustalił, że uwzględnienie powództwa o zaprzeczenie ojcostwa w niniejszej sprawie oceniane na datę zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.) nie stoi w sprzeczności z dobrem małoletniego. W sprawach o zaprzeczenie ojcostwa stosowanie klauzuli generalnej z art. 5 k.c. pozostaje domeną sądów

meriti, a Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, mógłby zakwestionować oceny tych sądów, gdyby były rażąco błędne. Sąd Najwyższy nie dostrzega takich uchybień, które uzasadniałyby ocenę, że Sąd Okręgowy, w zakresie odnoszącym się do zastosowania w rozpoznawanej sprawie art. 5 k.c., dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za zasadnością skargi kasacyjnej.

Skarga kasacyjna w istocie kwestionuje ocenę materiału dowodowego i ustalony przez obydwie Sądy stan faktyczny, w skład, którego wchodzi też ustalenie okoliczności związanych z dobrem małoletniego. Zarzuty odnoszące się do oceny dowodów i poczynienia na ich podstawie ustaleń faktycznych nie mogą być natomiast podnoszone ani zbadane przez sąd w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.). Poczynione ustalenia nie wspierają natomiast twierdzeń skargi o sprzeczności wydanego wyroku z dobrem małoletniego ani o niewłaściwej i budzącej sprzeciw moralny motywacji M. S. leżącej u podstaw podjęcia przezeń starań o wszczęcie postępowania mającego na celu zaprzeczenie ojcostwa M. U.

Przepis art. 6 k.c. reguluje problematykę ciężaru dowodu (*onus probandi*) wyrażając zasadę rozkładu ciężaru udowodnienia faktu, z którego strona postępowania sądowego wywodzi skutki prawne. Zawiera jedynie ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu i określa reguły dowodzenia. Przepis ten nie reguluje natomiast skutków odmowy przedstawienia dowodu a tego dotyczył (oceny skutków niestawiennictwa pozwanych na badanie przez Opiniodawczy Zespół Specjalistów Sądowych) podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia art. 6 k.c. co przesądza o jego bezzasadności.

Nie zasługują również na uwzględnienie podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. i art. 224 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. oraz art. 240 § 1 k.p.c. Przepis art. 217 § 2. w brzmieniu przed nowelizacją Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 z późn. zm.) stanowił, że sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich we właściwym czasie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Tymczasem

Sąd Okręgowy oddalił zgłoszone w apelacjach pozwanych wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodów nie jako spóźnione, lecz dlatego, że z okoliczności, na które zostały one zgłoszone wymagały wiadomości specjalnych. Na te okoliczności, zamiast zeznań świadków, Sąd dopuścił dowód z opinii specjalistów Opiniodawczego Zespołu Sądowych Specjalistów, na badanie przez których pozwani nie stawili się. Powyższe przesądza o bezzasadności zarzutu naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. Natomiast wskazywany w skardze art. 224 § 1 k.c. stanowiący, że przewodniczący zamyka rozprawę po przeprowadzeniu dowodów i udzieleniu głosu stronom nie reguluje oddalenia wniosków dowodowych co również przesądza o bezzasadności zarzutu naruszenia tego przepisu.

Bezzasadny jest również zarzut naruszenia art. 240 k.p.c. Pominięcie przez Sąd Okręgowy dowodu z opinii Opiniodawczego Zespołu Sądowych Specjalistów oceniać należało przez pryzmat art. 217 § 3 k.p.c. O merytorycznej przyczynie pominięcia dowodu nie decyduje natomiast norma art. 240 § 1 k.p.c., która zawiera jedynie formalne upoważnienie do uchylenia lub zmiany postanowienia dowodowego.

Z wszystkich powyższych względów skarga kasacyjna jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

(a.z.)

[ał]